

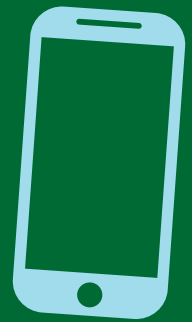
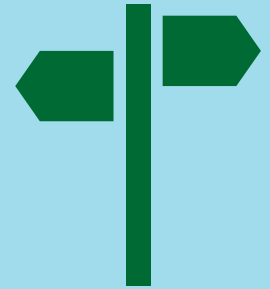
UNG LIVSSTIL MALMÖ 2021

Kortrapport 1:

Idrott **och** kultur –
inte idrott **eller** kultur

Stig Elofsson, Ulf Blomdahl, Karolina Bergmark,
Maria Andersson, Hannes Frizén

Ung livsstil

UNG LIVSSTIL MALMÖ

Ung livsstil i Malmö stad:

www.malmo.se/Sa-arbetar-vi-med.../Barn-och-ungas-fritid/Ung-livsstil-Malmo.html

Forskningsgruppen Ung livsstil:

<https://www.unglivsstil.org/> Ung livsstil – Forskningsgrupp som studerar idrott, kultur, fritid och hälsa bland barn och ungdomar

December 2021

ISBN 978-91-987419-0-2

Inledning

Då man diskuterar barns och ungdomars fritidsintressen ställs ofta idrott och kultur mot varandra. Man talar ofta om att vissa är intresserade av idrott, andra av kulturella aktiviteter. Även om motsättningen har tonats nedan sedan 1960-talet – då dessa sågs som två tydliga motpoler – finns denna uppdelning fortfarande kvar i en rad sammanhang. En framträdande skillnad är ju att man i de större kommunerna har en uppdelning mellan fritidsnämnd/idrottsnämnd – dit idrotten förs – och kulturnämnd. Det är ju heller inte ovanligt att man talar om – och även ger anslag till – att få de idrottsintresserade mer kulturaktiva, t ex att läsa böcker. Även på nationell nivå finns en tydlig uppdelning. Medel till kultur fördelas av Kulturrådet och istället till idrott genom Riksidrottsförbundet.

Frågan är då vilket stöd det finns för en uppdelning mellan idrotts- och kulturintresse bland barn och ungdomar. Handlar det verkligen om två olika grupper? För att få en bild av detta har vi studerat hur intresset för att delta i olika fritidsaktiviteter skiljer sig mellan de som vill vara med i idrottsförening och de som inte vill det. Utgångspunkten är frågan Hur många gånger i veckan skulle du VILJA göra/besöka följande på din fritid? I frågan har barnen och ungdomarna fått ta ställning till en rad olika fritidsaktiviteter. Jämförelsen görs mellan de som uppger att de vill delta i idrottsförening – minst en gång per vecka – och de som svarat att de inte vill det¹. Materialet har hämtats från de undersökningar som gjorts i mellan- och högstadiet samt gymnasiet i Malmö år 2019/20.² Dessa undersökningar utgår från ett slumpmässigt urval av alla elever på de olika stadierna – både de som går i friskolor och de som går i kommunala skolor – och ger därför en generell bild av situationen för eleverna i Malmö. Materialet är här omfattande och omfattar 2 634 svarande i mellanstadiet, 2 237 i högstadiet och 1 511 i gymnasiet. Analyserna görs separat uppdelat efter kön och stadium. Svarsfrekvensen är 87 % i mellanstadiet, 81 % i högstadiet och 70 % i gymnasiet.

Jämförelse mellan de som vill vara med i idrottsförening och övriga

För att få ett svar på frågan om man kan se en idrotts- och en kulturprofil har gruppen som uppgett att de vill syssla med idrott minst en gång per vecka jämförts med de som inte vill detta. För att få en bild av om resultaten skiljer sig mellan kön och olika åldersgrupper görs analyserna separat efter kön och stadium. Vid jämförelserna studeras alla fritidsaktiviteter som ingår i frågan – inte endast de som har en kulturell inriktning. Det är ju tänkbart att skillnaden inte går så mycket mellan idrott och kultur. En annan tänkbar möjlighet är att det skulle finnas en skillnad mellan mer styrda, reglerade fritidsaktiviteter och sådan som är mer öppna, fria.

Mellanstadiet

I tabell 1 jämförs barn i mellanstadiet som är intresserade av att vara med i idrottsförening (minst en gång per vecka) mot de som inte är det uppdelat efter kön. Något mer än hälften – kring 55 % – uppger att de vill delta i idrottsförening. Detta är något vanligare bland tjejer än bland killar.

---

1 I rapporten **Kultur och idrott – inte kultur eller idrott** studerar vi om det finns en grupp som är speciellt intresserade av att delta/ägna sig åt kulturaktiviteter men mindre intresserade av att vara med i idrottsförening eller att syssla med andra fysiska aktiviteter.

2 I rapporten **Ung livsstil Malmö - en studie om levnadsvillkor, delaktighet och preferenser i åldersgruppen 10-19 år** ges en utförlig presentation av resultaten från dessa undersökningar.

Tabell 1. Malmö mellanstadium 2019. Intresse för att delta ilägna sig åt olika fritidsaktiviteter minst en gång per vecka. Jämförelse mellan de som är intresserade av att vara med i idrottsförening och de som inte är intresserade efter kön.

Fritidsaktivitet	Killar			Tjejer		
	Intresserad av att delta i idrottsförening			Intresserad av att delta i idrottsförening		
	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå
Antal N	582	721		576	755	
Procent (%) efter kön	45 %	55 %		43 %	57 %	
Simhall/badhus	51	79	***	64	82	***
Hänga på café	51	74	***	68	78	***
Shoppa	46	68	***	72	84	***
Egen idrott/motion	35	79	***	44	78	***
Måla, teckna	32	54	***	62	82	***
Bibliotek	31	52	***	55	70	***
Läsa böcker	36	34	***	58	79	***
Löpning på egen hand	33	71	***	35	66	***
Utflykt skog, mark	29	53	***	43	64	***
Spontanidrott	26	74	***	23	63	***
Besöka museum	30	50	***	38	53	***
Gå på föreställning	16	34	***	32	50	***
Spela musik med andra	19	35	***	29	50	***
Dansa i dansskola	8	21	***	42	58	***
Delta i annan förening	14	40	***	19	49	***
Fritidsgård	17	34	***	23	43	***
Rida	6	15	***	31	48	***
Kulturskola	11	29	***	22	38	***
Kul Malmö – idrott	10	37	***	11	40	***
Kul Malmö – kultur	7	21	***	19	33	***
Allaktivitetshus	14	30	***	15	35	***
Annat	14	15		12	16	*
Inget	19	0	***	7	0	***
Total bredd (m)	5.22	11.14	***	8.06	13.39	***

+ p<0.10; * p<0.05; ** p<0.01; *** p<0.001.

Det intressanta är att barn som vill delta i idrottsförening genomgående vill ägna sig åt/delta i alla de övriga aktiviteterna i högre utsträckning än de som inte vill vara med i idrottsförening. Detta gäller både bland killar och tjejer. Till exempel är intresset för att besöka bibliotek klart högre – både bland killar och tjejer – hos de som vill vara med i idrottsförening. Vi finner alltså ingen grupp – varken om vi ser till kulturella aktiviteter eller till mer öppna aktiviteter - där intresset är högre bland de som inte vill vara med i idrottsförening.

Talet om att det finns två intresseprofiler – en inriktad mot idrott, en mot kultur – får alltså inget som helst stöd. Skillnaden mellan de som är intresserade av idrottsförening och de övriga handlar främst om bredd i intresse. Barn som är intresserade av idrottsförening är i genomsnitt in-tresserade av att syssla med fler fritidsaktiviteter så ofta som en gång per vecka. Bland de övriga har ungefär en femtedel av killarna och cirka 10 procent av tjejerna inte angett att de är intresserade av att syssla med någon av de uppräknade fritidsaktiviteterna. Det är inte heller vanligare att de angett att de vill syssla med någon annan aktivitet än de som finns med i frågan.

Högstadiet

Hur ser det då ut i högstadiet? Även här gäller att cirka hälften av ungdomarna angett att de vill vara med i idrottsförening, något fler bland killar men könsskillnaden är ganska liten.

Tabell 2. Malmö högstadium 2019. Intresse för att delta i olika fritidsaktiviteter minst en gång per vecka. Jämförelse mellan de som är intresserade av att vara med i idrottsförening och de som inte är det efter kön.

Fritidsaktivitet	Killar Intresserad av att delta i idrottsförening			Tjejer Intresserad av att delta i idrottsförening		
	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå
Antal N	535	543		601	558	
Procent (%) efter kön	50 %	50 %		52 %	48 %	
Hänga på café	33	69	***	66	89	***
Shoppa	33	68	***	68	87	***
Gym	39	82	***	49	85	***
Cykla	39	75	***	52	80	***
Egen idrott/motion	30	74	***	39	77	***
Gå snabba promenader	26	55	***	56	75	***
Löpning på egen hand	31	69	***	38	71	***
Läsa böcker	27	49	***	48	72	***
Simhall/badhus	28	60	***	34	61	***
Måla, teckna	19	34	***	42	68	***
Bibliotek	20	38	***	41	62	***
Utegym	19	54	***	21	51	***
Spontanidrott	16	65	***	14	50	***
Bodybalance, spinning	8	30	***	33	65	***
Utflykt skog, mark	14	36	***	28	46	***
Dansa i dansskola	6	16	***	38	61	***
Fritidsgård	14	37	***	25	41	***
Spela musik med andra	15	27	***	23	42	***
Gå på föreställning	12	22	***	27	44	***
Engagera sig politiskt	14	29	***	24	42	***
Delta i annan förening	7	39	***	13	42	***
Besöka museum	10	24	***	18	33	***
Kulturskola	8	21	***	14	31	***
Allaktivitetshus	6	25	***	12	29	***
Motionsspår	7	29	***	9	33	***
Rida	3	13	***	14	29	***
Spela rollspel	10	18	***	9	21	***
Annat	6	10	*	5	7	Ns
Inget	33	0	***	16	0	***
Total bredd (m)	4.93	12.58	***	8.55	15.88	***

Ns $p > 0.10$, + $p < 0.10$; * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$.

Bilden är densamma som i mellanstadiet. Ungdomar som vill vara med i idrottsförening vill i högre utsträckning syssla med alla de uppräknade aktiviteterna än de som inte vill vara med i idrottsförening. De nämner inte heller i högre utsträckning andra aktiviteter än de som finns uppräknade i frågan. Ser vi till bibliotek är intresset för att besöka sådana märkligt högre bland killar som vill vara med i idrottsförening än bland övriga killar. En liknande skillnad finns även bland tjejer men här blir skillnaden inte lika stor. Liksom i mellanstadiet handlar skillnaden om att de som är intresserade av idrottsförening i genomsnitt vill syssla med flera fritidsaktiviteter. Cirka en tredjedel av killarna och 15 % bland tjejerna som inte är intresserade av att vara med i idrottsförening – har inte angett att de är intresserad av att ägna sig åt någon fritidsaktivitet minst en gång per vecka.

Gymnasiet

Kan det då ha utvecklats några speciella intresseprofiler – skilda från idrott – när ungdomarna kommer upp i gymnasiet? Cirka hälften av killarna och ungefär 40 % av tjejerna uppger att de vill vara med i idrottsförening i denna åldersgrupp³.

Tabell 3. Malmö gymnasium 2020. Intresse för att delta i olika fritidsaktiviteter minst en gång per vecka. Jämförelse mellan de som är intresserade av att vara med i idrottsförening och de som inte är det efter kön.

Fritidsaktivitet	Killar			Tjejer		
	Intresserad av att delta i idrottsförening			Intresserad av att delta i idrottsförening		
	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå	Nej (%)	Ja (%)	Sign. nivå
Antal N	340	355		454	318	
Procent (%) efter kön	49 %	51 %		59 %	41 %	
Gym	55	90	***	63	88	***
Cykla	34	65	***	54	76	***
Gå snabba promenader	36	57	***	65	76	**
Egen idrott/motion	31	72	***	47	75	***
Löpning på egen hand	32	71	***	46	74	***
Bibliotek	29	49	***	56	65	*
Läsa böcker	27	46	***	55	68	***
Spinning, yoga	13	41	***	51	73	***
Måla, teckna	18	31	***	43	54	**
Utegymp	25	52	***	20	47	***
Simhall/badhus	21	49	***	29	45	***
Spontanidrott	14	65	***	13	46	***
Engagera sig politiskt	18	36	***	31	49	***
Spela musik själv	24	39	***	28	37	*
Matlagningskurs	14	32	****	32	49	***
Dansa i dansskola	7	22	***	39	50	**
Gå på föreställning	13	29	***	32	43	***
Fritidsgård	14	39	***	19	39	***
Besöka museum	14	26	***	27	34	*
Spela musik med andra	17	30	***	21	30	***
Motionsspår	8	27	***	13	37	***
Delta i annan förening	7	29	***	12	30	***
Kulturskola	7	21	***	14	30	***
Allaktivitetshus	5	27	***	9	24	***
Rida	4	15	***	15	31	***
Spela rollspel	11	20	**	7	16	***
Spela teater	6	15	***	10	20	***
Utflykt i naturen	22	44	***	40	57	***
Annat	2	9	***	2	3	Ns
Inget	26	0	***	10	0	***
Total bredd (m)	5.25	12.39	***	8.91	14.63	***

Ns $p > 0.10$; + $p < 0.10$; * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$; *** $p < 0.001$.

Bilden är densamma som i de båda andra stadierna. Ungdomar som uppger att de vill vara med i idrottsförening är genomgående i högre utsträckning intresserade av att delta i/ägna sig åt de andra fritidsaktiviteterna. Ser vi till bibliotek är intresset för att besöka sådana markant högre bland killar som vill vara med i idrottsförening än bland övriga killar. En liknande skillnad finns även bland tjejer men här blir skillnaden inte riktigt lika stor.

³ Det kan vara viktigt att notera att detta inte innebär att tjejerna är mindre intresserade av att vara fysiskt aktiva. Ser man till hur många som vill vara fysiskt aktiva är detta lika många bland tjejerna, men det handlar då om fysisk aktivitet utanför idrottsförening.

Inte heller här framträder alltså några indikationer på att det skulle finnas en motsättning mellan intresse för idrott och kultur, tvärtom är dessa intressen positivt kopplade till varandra. Skiljelinjen mellan de som är intresse-rade av att vara med i idrottsförening och de övriga handlar om intressebredd. Ungdomarna som inte är intresserade av idrottsförening är i genomsnitt mindre intresserade av att ägna sig åt olika fritidsaktiviteter. En fjärdedel av killarna och tio procent av tjejerna har inte angett att de är intresserade av att syssla med någon av de uppräknade aktiviteterna minst en gång per vecka.

Sammanfattning

I debatten ses många gånger intresse för idrott och intresse för kultur som två motpoler. Speciellt markerades detta på 1960-talet men fortfarande finns denna bild kvar i debatten. Man talar om att de idrottsintresserade – speciellt killar – måste uppmuntras till att även intressera sig för olika kulturaktiviteter – speciellt läsning. Idrottsrörelsen har också skaffat sig stöd för att speciellt göra satsningar mot att öka bokläsningen bland killarna som sysslar med idrott.

Resultaten i denna rapport visar mycket entydigt att det inte finns någon skiljelinje eller motsättning mellan intresse för idrott och kultur. Intresset för att ägna sig åt olika kulturaktiviteter är i genomsnitt högre bland de som vill vara med i idrottsförening än bland de som inte vill detta. Ser vi till exempel till bibliotek gäller genomgående att det är fler bland de som vill vara med i idrottsförening som vill besöka sådana minst en gång per vecka än bland de som inte uppger att de vill vara med i idrottsförening. En liknande skillnad finns även bland tjejer men här blir skillnaden inte lika stor. Vi finner inte heller – bland de som inte är intresserade av idrottsförening – någon speciell grupp som t ex skulle vara mer intresserade av att ägna sig åt andra, t ex mer öppna, fria fritidsaktiviteter. Skiljelinjen tycks främst handla om bredd i fritidsintresse. Ungdomar som vill var med i idrottsförening är i genomsnitt intresserade av att syssla med fler fritidsaktiviteter än de som inte är intresserade av det. Detta gäller oberoende av kön och ålder.